

L'ARTICLE TALLAR EN EL DIECI

tallar *v. tr.* Destruir la continuïtat (d'alguna cosa) fent-hi entrar, o com fent-hi entrar, un instrument de vora afilada; dividir, així, en parts (alguna cosa); separar, així, d'una cosa (una part). *M'he tallat el dit amb un vidre. Tallar pa. Tallar un formatge en deu trossos. Tallar un vidre amb un diamant. Un cirurgià, tallar un braç a algú. Tallar una llesca de pa. Tallar una branca d'un arbre. tallar un bosc* Tallar-ne els arbres. | Podar. | Tallar els troncs dels arbres per la base i abatre'ls o, per extensió, abatre'ls per qualsevol altre procediment. | *tallar les bresques* Brescar. | *FIG. tallar el bacallà* Dominar una situació d'una manera clara i absoluta. | Donar, tallant, una forma determinada (a alguna cosa). *Tallar un diamant. Tallar-se les ungles. Tallar-se els cabells a la romana. tallar un vestit* Tallar les diferents peces de roba que entren en la confecció d'un vestit. | Mecanitzar les dents d'una roda d'engranatge. | *pron.* Clivellar-se. *Se m'han tallat els llavis. La seda d'aquest paraigua es talla tota.* || *FIG. poder-se tallar* Ésser molt espès. Aquest brou es pot tallar de tan espès com és. | *FIG. L'aire, el fred, fer com si tallés de tan penetrant, de tan subtil. Fa un fred que talla.* | *FIG. tallar els braços d'algú* Llevar-li el poder d'obrar. *tallar l'aigua* Una nau, fendir l'aigua. | *tallar la pilota* En certs jocs, donar-li un cop amb tal inclinació de la raqueta, la pala, etc., que agfi, al mateix temps que un moviment de translació, un moviment de rotació. || Una cosa, travessar en creu (una altra cosa). *La recta a talla la recta b en el punt M. Dos plans no paral·lels es tallen segons una línia recta.* | *ABS.* Escurçar el camí entre dos punts prenent la diagonal. | Interrompre, deturar o impedir el pas o el curs (d'alguna cosa). *Un torrent que talla el camí. Tallar la comunicació entre dues coses. Tallar la retirada de l'enemic. Tallar la febre. Tallar la paraula a algú. Això m'ha tallat l'apetit. Tallar la digestió.* | *FIG. tallar curt* Posar promptament terme a una cosa. | *pron.* Qui parla, quedar-se sense paraules a causa de la torbació. | Fracassar en el seu propòsit. || Fer més clara, menys viscosa, (una mescla líquida). | *pron.* Una emulsió, perdre la suspensió de la part sòlida en la part líquida. || Sotmetre a una talla o impost. || En el joc del monte, del bacarà, etc., distribuir les cartes. || Mesurar la talla o estatura (d'algú).

L'ARTICLE TALLAR EN EL DIEC2

tallar v. tr. **1 1** Destruir la continuïtat (d'alguna cosa) fent-hi entrar, o com fent-hi entrar, un instrument de vora afilada. *M'he tallat el dit amb un vidre.* **1 2 PER EXT.** *Una nau tallava l'aigua.* **1 3 poder-se tallar** Ésser molt espès. *Aquest brou es pot tallar de tan espès com és.* **1 4 tallar el nus gordià** Saltar per damunt d'una dificultat que no es pot resoldre. **1 5 intr. pron.** Clivellar-se. *Se m'han tallat els llavis. La seda d'aquest paraigua es talla tota.* **1 6** L'aire, el fred, fer com si tallés de tan penetrant, de tan subtil. *Fa un fred que talla.* tr. **2 1** Dividir en parts (alguna cosa) amb un instrument de vora afilada. *Tallar pa. Tallar un formatge en deu trossos. Tallar un vidre amb un diamant.* **2 2 tallar el bacallà** Dominar una situació d'una manera clara i absoluta. tr. **3 1** Separar (una part) d'una cosa amb un instrument de vora afilada. *Un cirurgià, tallar un braç a algú. Tallar una llesca de pa. Tallar una branca d'un arbre. Tallar el cap a algú.* **3 2 tallar el coll a algú** Degollar-lo, decapitar-lo. **3 3 tallar els braços a algú** Llevar-li el poder d'obrar. **3 4 tallar en rodó** Tallar una cosa de manera que se separi completament de l'altra a què estava adherida. *Tallar en rodó el cap, un tronc.* **3 5 tallar les bresques** Brescar **1**. **3 6 tallar les cames a algú** Impedir-li de fer el que es proposa. **3 7 tallar un arbre** Tallar-lo per la soca, per la base. **3 8 tallar un bosc** Tallar-ne els arbres. tr. **4 1** Donar, tallant, una forma determinada (a alguna cosa). *Tallar un diamant. Tallar-se les ungles. Tallar-se els cabells a la romana.* **4 2 ésser dues persones tallades pel mateix patró** Assemblar-se molt, especialment en la conducta. **4 3 ésser tallat de mala lluna** Ésser de mal natural. **4 4 tallar un vestit** Tallar les diferents peces de roba que entren en la confecció d'un vestit. **4 5** Mecanitzar (les dents d'una roda d'engranatge). tr. **5 1** Una cosa, travessar en creu (una altra cosa). **5 2** En mat., tenir intersecció no buida. *La recta a talla la recta b en el punt M. Dos plans no paral·lels es tallen en una línia recta.* **5 3** Interrompre, deturar o impedir el pas o el curs (d'alguna cosa). *Un torrent que talla el camí. Tallar la comunicació entre dues coses. Tallar la retirada de l'enemic. Tallar la febre. Tallar la paraula a algú. Això m'ha tallat l'apetit. Tallar la digestió.* **5 4 intr. pron.** Qui parla, quedar-se sense paraules a causa de la torbació. *Quan la va veure entrar a la sala, es va tallar.* **5 5 intr. pron.** Fracassar en el seu propòsit. **5 6 intr.** Escurçar el camí entre dos punts prenent la diagonal. *Van tallar per una dreuera i van arribar abans.* **5 7 tallar curt** Posar promptament terme a una cosa. **5 8 tallar la pilota** En certs jocs, donar a la pilota un cop amb tal inclinació de la raqueta, la pala, etc., que agafi, al mateix temps que un moviment de translació, un moviment de rotació. **5 9 tallar la proa a una nau** Passar-hi pel davant. tr. **6 1** Fer més clara, menys viscosa, (una mescla líquida). **6 2 intr. pron.** Una emulsió, perdre la suspensió de la part sòlida en la part líquida. *Aquesta salsa es talla fàcilment.* tr. **7** Sotmetre a una talla o impost. tr. **8** En el joc del monte, del bacarà, etc., distribuir (les cartes). tr. **9** Mesurar la talla o estatura (d'algú).

Comentari [csj1]: Article reestructurat.

Comentari [csj2]: Conversió de la subentrada *tallar l'aigua* del DIEC1 en una acepció amb marca valorativa i exemple.

Comentari [csj3]: En el DIEC1 era dins l'article **nus**.

Comentari [csj4]: Indicació de la intransitivitat del verb pronominal.

Comentari [csj5]: Supressió de la marca valorativa **FIG**.

Comentari [csj6]: En el DIEC1 era dins l'article **coll**.

Comentari [csj7]: En el DIEC1 la subentrada era *tallar els braços d'algú*.

Comentari [csj8]: En el DIEC1 era dins l'article **rodó -ona**.

Comentari [csj9]: Restricció de la remissió únicament a l'accepció transitiva de **brescar**.

Comentari [csj10]: En el DIEC1 era dins l'article **cama**.

Comentari [csj11]: Conversió d'una definició del DIEC1 en subentrada.

Comentari [csj12]: En el DIEC1 era dins l'article **patró**.

Comentari [csj13]: En el DIEC1 era dins l'article **lluna**.

Comentari [csj14]: Acepció nova proposada pels especialistes de matemàtiques. Els exemples han estat traslladats de l'accepció immediatament anterior.

Comentari [csj15]: Exemple nou que mostra el comportament sintàctic del verb.

Comentari [csj16]: Indicació de la intransitivitat del verb pronominal.

Comentari [csj17]: Canvi de la marca valorativa **ABS**, per la categoria gramatical **intr.** i addició d'un exemple que mostra aquest comportament sintàctic.

Comentari [csj18]: En el DIEC1 la subentrada era *tallar la proa*.

Comentari [csj19]: Exemple nou que mostra el comportament sintàctic del verb.